

Sygn. akt V CZ 52/17

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa "R." [...] S.A. w C.

przeciwko H. W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2017 r.,

zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 kwietnia 2017 r., sygn. akt V ACa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa „R.” [...] S.A. z siedzibą w C. przeciwko H. W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 grudnia 2016 r., ze względu na jej nieopłacenie w ustawowym terminie.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem powód wnosząc o jego uchylenie. Wraz z nim zaskarżył także poprzedzające je postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z 16 marca 2017 r., którym zwolniono powoda od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej w części, ponad kwotę 3000 zł. Skarżący kwestionuje zwolnienie go z obowiązku uiszczenia opłaty w części i żąda uchylenia tego postanowienia. Wskazuje ponadto, że uiścił opłatę 3000 zł, choć zrobił to dopiero po oddaleniu przez sąd jego wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia z dnia 16 marca 2017 r. Twierdzi także, że Sąd Apelacyjny miał obowiązek wezwać go do uiszczenia opłaty w związku z częściowym oddaleniem wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Z art. 112 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) wynika, że jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c. Wedle jednak ustępu 3 tego artykułu przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na

posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Jeżeli jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekał sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany termin, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, a jeżeli postanowienie sądu drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

Wyjaśniając wątpliwości powstające na tle tego uregulowania Sąd Najwyższy w mającej moc zasady prawnej uchwale 7 sędziów z dnia 16 marca 2017 r., III CZP 82/16, OSNC 2017, nr 7 - 8, poz. 75 wskazał, że w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez radcę prawnego (adwokata, rzecznika patentowego) skargi kasacyjnej, od której - stosownie do wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia - pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., odrzuca skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Nie budzi wątpliwości, że postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z 16 marca 2017 r. o częściowym zwolnieniu strony powodowej od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 3000 zł i oddaleniu wniosku w pozostałym zakresie zostało doręczone jej pełnomocnikowi w dniu 21 marca 2017 r. (k. 404). Tygodniowy termin, o którym mowa w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. upłynął zatem w dniu 28 marca 2017 r. Strona powodowa uiściła opłatę dopiero w dniu 4 kwietnia 2017 r. (k. 411). Bez znaczenia dla biegu tego terminu było złożenie przez pełnomocnika powódki w dniu 24 marca 2017 r. wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia Sądu z 16 marca 2017 r. Dla biegu terminu nie miało także znaczenie oddalenie wniosku powoda o doręczenie uzasadnienia dokonane postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 marca 2017 r. (k. 408) i jego doręczenie stronie powodowej w dniu 31 marca 2017 r. Niedopuszczalna lub niezasadna czynność strony nie może mieć żadnego wpływu na bieg terminu do dokonania czynności procesowej.

W kontekście przytoczonej wyżej uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego bezzasadne jest także stanowisko strony skarżącej, że sąd był zobowiązany

do wezwania pełnomocnika strony powodowej do uiszczenia należnej opłaty. Istota rozwiązania przyjętego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. zasadza się właśnie na tym, że wskazany tam termin rozpoczyna bieg bez potrzeby dokonywania stosownego wezwania, gdy strona jest reprezentowana, tak jak w niniejszej sprawie, przez kwalifikowanego pełnomocnika.

Nie można zgodzić się także ze skarżącym, że do odmiennych wniosków prowadzi uzasadnienie postanowienia SN z 8 czerwca 2016 r., I UZ 53/15, nie publ., w którym przyjęto, że skarga kasacyjna opłacona wprawdzie po upływie terminu do jej wniesienia, ale przed uruchomieniem przez sąd procedury naprawczej, o której mowa w art. 130 § 1 k.p.c., nie jest skargą nieopłaconą w takim znaczeniu, w związku z czym nie może być odrzucona z powołaniem się na art. 398⁶ § 2 k.p.c. Wskazane postanowienie dotyczyło bowiem sytuacji, gdy strona – wbrew przepisom ustawy – nie została na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. wezwana do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. W rozstrzyganej tu sprawie art. 130 k.p.c. nie miał zaś zastosowania, gdyż jak była już o tym mowa art. 112 ust. 3 u.k.s.c. w świetle przytoczonej uchwały 7 sędziów SN nakłada na pełnomocnika obowiązek uiszczenia opłaty bez uprzedniego wezwania. Uiszczenie tej opłaty przez stronę powodową dopiero 4 kwietnia 2017 r., gdy ustawowy termin tygodniowy upływał w dniu 28 marca 2017 r. stanowiło podstawę odrzucenia skargi kasacyjnej.

Niezasadny był także wniosek strony powodowej o uchylenie na podstawie art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu Apelacyjnego o częściowym jedynie uwzględnieniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Wbrew twierdzeniom strony powodowej Sąd Apelacyjny uzasadnił dość szczegółowo przyczyny tego rozstrzygnięcia w uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Skarżący w żadnym zakresie nie odniósł się do tych okoliczności.

Wedle art. 103 u.k.s.c. sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Należy podzielić pogląd Sądu Apelacyjnego, że dla spełnienia tej przesłanki nie było dostateczne przedstawienie przez

powoda rachunku zysków i strat powodowej spółki na dzień 30 czerwca 2015 r. i 30 czerwca 2016 r. Sam fakt ponoszenia straty przez spółkę, nie oznacza że spółka nie uzyskuje przychodu ze swej bieżącej działalności, z którego mogłaby ponieść choć częściowo koszty postępowania, w którym jest powodem i z którymi powinna się liczyć.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

aw
aj